

Antón Costas

El consens ve després de l'acord

No han aprovat el primer examen d'investidura, però el suspens de Pedro Sánchez i Albert Rivera no s'ha de veure com un fracàs. Igual com passa en les oposicions difícils, és infreqüent que els candidats aprovin en la primera convocatòria. En termes financers diríem que el resultat ja estava descomptat pel mercat.

Què pot passar, a partir d'ara? Per buscar una resposta podem fer servir un enfocament probabilístic o un de possibilista. Si fem servir el primer, el resultat més probable és que ni Sánchez ni Rivera –ni cap altre candidat alternatiu– aprovin tampoc en la segona convocatòria. O fins i tot és probable que no n'hi hagi, de segona convocatòria. Caldria convocar noves eleccions. Aquest resultat sí que seria un fracàs de la política espanyola.

Ara bé, l'escenari de noves eleccions, tot i que és el més probable, no s'ha de produir necessàriament. Segons el meu parer, encara que la probabilitat sigui baixa, és molt possible que finalment hi hagi acord per a un govern de coalició.

Preguntem-nos: per què se li dona una probabilitat elevada a l'escenari de noves eleccions? Perquè l'anàlisi que s'utilitza per fer aquest pronòstic es basa en la hipòtesi que l'acord polític només és possible si hi ha un consens previ entre forces polítiques diferents. Des d'aquest punt de vista, el consens seria un pre-requisit per a l'acord. Si es comparteix aquesta hipòtesi, com que aquest consens previ no existeix, el pronòstic més probable són noves eleccions.

Els resultats del 20-D han dibuixat un escenari complicat en el qual, a priori, dominen les forces de naturalesa centrífuga. Des de l'extrem de la dreta, Mariano Rajoy vol atreure Pedro Sánchez i Albert Rivera cap a la seva posició. Des de l'extrem de l'esquerra, Pablo Iglesias vol atreure Pedro Sánchez cap a la seva. En aquest sentit, el Partit Popular i Podem actuen com a forces centrífugues que operen amb la vella lògica espanyola del frontisme, ja sigui de dretes o d'esquerres, és a dir, la vella política polaritzada, partidista, rival i que exclou l'altre.

A. COSTAS, *catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona*

Malgrat això, el que en principi no era probable, ha passat. Davant aquestes forces centrífugues han aparegut forces centrípetes. Els dos partits estatals que en els resultats del 20-D van quedar en el centre han posat en marxa una dinàmica que pot acabar atraient els extrems cap al centre. L'acord polític per a la investidura i més enllà entre Pedro Sánchez i

L'acord polític entre Sánchez i Rivera ha fet sorgir un consens que obrirà vies a nous acords

Albert Rivera ha posat en marxa una dinàmica política que no existia abans de les eleccions.

La foto de la taula de negociació entre l'equip del Partit Socialista Obrer Espanyol i el de Ciutadans és històrica. Mai abans a Espanya dos partits polítics rivals –un d'esquerra socialdemòcrata i un altre liberal progressista– no s'havien assegut al



JORDI BARBA

voltant d'una taula a discutir i aprovar un programa conjunt de govern. Aquest acord s'ha assolit sense que hi hagués un consens previ entre tots dos. Han estat el diàleg, la negociació i l'acord els que han fet aflorar el consens entre tots dos. I aquest consens obre ara la porta a un nou possibilisme polític.

Qui dirigrà, a partir d'ara, aquest possibilisme? Basant-se en el fet que ha estat el més votat, Mariano Rajoy reivindica la seva primogenitura. Es veu com l'hereu. El problema és que no ha registrat a temps la seva primogenitura. Com a registrador que és, Rajoy coneix bé el lema de l'escut del Col·legi de Registradors: "Prior in tempore, potior in iuri", és a dir, el primer que va al registre és el més ben situat en dret (dec aquesta informació al prestigiós jurista i amic Juan-José López Burniol). El problema per a Mariano Rajoy és que com que va renunciar a la invitació del Rei, no va registrar el seu dret. I ara va a remolc d'aquesta dinàmica cap al centre que ha obert l'acord entre Sánchez i Rivera.

Imaginem que les coses haguessin passat d'una altra manera. Primer, Mariano Rajoy accepta la invitació per a la investidura. Segon, busca un acord de govern amb Albert Rivera. Tercer, fan la foto de la firma d'aquest acord. Quart, pressionen el PSOE perquè li donés suport o s'abstingués. No ho hauria aconseguit, però en aquest moment qui tindria tota la pressió per pactar o abstenir-se en la segona convocatòria seria Pedro Sánchez. Però com que les coses no han anat d'aquesta manera, el possibilisme polític ara el lideren Sánchez i Rivera.

Encara que calgui anar a noves eleccions, la nova convocatòria ja serà diferent. Ha estat l'acord polític entre Pedro Sánchez i Albert Rivera el que ha fet sorgir un consens que no existia anteriorment. Aquest consens s'acabarà ampliant i obrirà vies a nous acords. Entre les quals, una que anirà cap a una reforma política en profunditat que doni resposta al malestar català i a altres problemes estructurals de l'economia i de la societat espanyola.

De fet, sospito que aquest acord és la porta d'entrada de la política espanyola al segle XXI.●

Pilar Rahola



La indecència

Indecència sobre indecència. Si algú dubtava que el gran projecte d'Europa és una entelèquia sostinguda exclusivament pels interessos econòmics, però fallida en la capacitat de conciliar una estratègia política i social comuna, i molt menys actuar quan es tracta de drets humans, aquí hi ha la crisi dels refugiats com a bany tràgic de realitat. Europa està actuant com sempre ho ha fet, amb l'arrogància dels forts i la indecència dels insensibles, i malgrat haver ficat la pota –en sentit literal i simbòlic– a l'Orient Mitjà durant dècades i dècades, ara es treu de sobre els refugiats com si fossin una incòmoda mosca al vestit de festa.

I va a pitjor, perquè amb la decisió de convertir Turquia en un gran camp de refugiats, amb l'ajut de milions d'euros, repeteix la mateixa brutalitat que ja va perpetrar amb els refugiats jueus que havien sobreviscut a l'Holocaust: tancar-los en un territori controlat, delimitat i feliçment llunyà. El pitjor és que el paradís escollit és un Estat que juga per tots costats, que ha permès una frontera porosa a l'Estat Islàmic per aprofitar el Pisuerga i massacrar els kurds, i la geoestratègia del qual és, ara com ara, francament alarmant.

Turquia no només coqueteja amb

Europa actua com sempre, amb l'arrogància dels forts i la indecència dels insensibles

l'islamisme més radical, sinó que és el principal comprador de petroli dels gihadistes en el mercat negre. I, segons algunes fonts, també en el mercat blanc, si és que el terme és permisible en un assumpte tan brut. Governat per un islamista que, segons l'eufemisme a l'ús, és "moderat" –com si es pogués considerar moderat qui vol convertir la xaria en llei civil i penal–, és un aliat deslleial, inquietant i, en general, capciós. I si ara es converteix en el patí del darrere d'Europa per a milers de persones que fugen de la por i la guerra, significa que hem perdut tot sentit de la humanitat.

Per descomptat la crisi humanitària és complexa, ningú no sap com resoldre-la i les portes no poden obrir-se de bat a bat. Però hi ha un enorme abisme entre donar pas lliure a qui vulgui venir i no trobar ni una sola manera de repartir els refugiats entre els països, perquè ningú no vol assumir el seu drama.

La decisió de comprar Turquia perquè sigui la Xipre dels supervivents de l'Holocaust és una vergonya més en la gran llista de vergonyes d'Europa, quan es tracta de solidaritat, caritat i humanitat. És un retrat de la nostra incapacitat però, sobretot, de la nostra displicència, i ens deixa un panorama d'ineficàcia, quan es tracta de crisis humanitàries de gran amplitud, que ens recorda fins a quin punt és feble la gran Europa.

El poeta argentí González Tuñón va dir que Europa era un soldat adormit sobre la seva motxilla. Crec que s'equivocava. És una panxa plena de viandes, sobrecarregada de vi, que dorm la migdiada del panxut. Tan mític, ser europeu i, reiteradament, tan miserable.●

Albert Corominas

Caputxins, 50 anys

Què hi va passar? Diu el preàmbul de la llei d'Universitats de Catalunya que "en la resistència contra el franquisme destacà el paper de la universitat com a espai de reivindicació democràtica i pacífica de les llibertats i d'afirmació de les seves funcions socials. En són exponents episodis com l'acte de constitució, el 9 de març de 1966, del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona (Sdeub), al convent dels Caputxins de Sarrià".

Amb l'assemblea constituent, anunciada abans als centres universitaris sense dir-ne lloc ni dia, culminava una lluita de molts anys per una organització pròpia, democràtica, independent del govern i de la Fa-

A. COROMINAS, *catedràtic emèrit de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)*

lange. Hi assistiren uns cinc-cents estudiants, representants dels vint mil universitaris de Catalunya, que els havien votat massivament en unes eleccions lliures com a resposta a l'intent del règim de substituir el falangista i obligatori Sindicato Español Universitario per les Asociaciones Profesionales de Estudiantes, que no arribaren a quallar. Hi assistiren també més de quaranta persones convidades, bàsicament intel·lectuals i professors no numeraris. Davant la impossibilitat de fer-la a la universitat, la reunió s'acollí a l'hospitalitat dels frares.

Iniciat l'acte, la policia assetjà el convent fins a irrompre-hi, per ordre del dictador i sense permís eclesial, uns dos dies després. Els intel·lectuals foren detinguts i multats. La repressió contra els universitaris (detencions, tortures, expulsions, pena-

litzacions en el servei militar) s'intensificà i ja no s'aturà. Uns i altres comptaren durant el setge amb la solidaritat dels caputxins, que arribà al punt de facilitar l'evasió de persones particularment compromeses.

No fou, per tant, com de vegades s'ha dit i es diu, una conspiració ni una tancada, sinó la insòlita constitució, sota la dictadura, d'una organització democràtica, il·legal però no clandestina, que aspirava a una universitat democràtica, com la que propugnava el manifest aprovat a l'assemblea. I que només era possible en un marc de llibertats, negades i combatudes per aquell règim ominós.

Faltaven més de deu anys per a la reinstauració de la democràcia i l'Sdeub no pogué subsistir més enllà de 1968. Però el franquisme havia perdut la universitat. I mai més no la recuperaria.●